

BETEKENIS EN TOEPASSING VAN 'IETS DOEN VOOR EEN ANDER'

WAT IS MDT?

Maatschappelijke Diensttijd (MDT) biedt jongeren tussen de 12 en 30 jaar de kans om gedurende een aantal weken tot maanden hun talenten te ontwikkelen, mensen te ontmoeten buiten hun leefwereld en iets te doen voor een ander en/of de samenleving. Zo organiseren jongeren bijvoorbeeld sportactiviteiten in de buurt, geven taalles aan nieuwkomers of begeleiden eenzame ouderen als buddy. Door jongeren te stimuleren zich maatschappelijk in te zetten, wordt niet alleen hun eigen ontwikkeling bevorderd, maar dragen zij ook bij aan meer verbondenheid binnen de samenleving.

De kracht van MDT zit in de samenhang tussen de drie pijlers:

- Iets doen voor een ander en/of de samenleving
- Talentontwikkeling
- Betekenisvolle ontmoetingen

Elk MDT-traject zet zich in op deze drie pijlers, waardoor jongeren leren op nieuwe manieren te kijken naar zichzelf, hun talenten en de samenleving. We zoomen hier in op de pijler ‘iets doen voor een ander en/of de samenleving’, een pijler die jongeren een unieke en waardevolle (eerste) ervaring biedt met maatschappelijke betrokkenheid. Tegelijkertijd bespreken we de inzichten uit recent onderzoek naar deze pijler, om je handvatten te bieden om hier concreet mee aan de slag te gaan. De lessen zijn gelinkt aan een aantal hulpmiddelen, zodat je er direct mee kunt werken.

ONDERZOEK NAAR DE WAARDE VAN IETS DOEN VOOR EEN ANDER EN/OF DE SAMENLEVING BINNEN MDT

ONDERZOEK

Wetenschappelijk onderzoek toont aan dat vrijwilligerswerk positieve effecten kan hebben op gezondheid¹, arbeidsmarktpositie², gevoel van zingeving³ en bereidheid tot vrijwilligerswerk op latere leeftijd⁴. MDT wil jongeren activeren om maatschappelijk betrokken te raken door vrijwillige activiteiten. Door iets te doen voor een ander ervaren jongeren dat hun inzet echt impact heeft, niet alleen op een ander en de samenleving, maar ook op zichzelf. Of jongeren nu kiezen om ouderen te begeleiden, een buurtproject te organiseren of afval op te ruimen in hun omgeving: elk project is gericht op het bijdragen aan een maatschappelijke behoefte.

De pijler ‘iets doen voor een ander’ hangt nauw samen met de andere pijlers. Talentontwikkeling helpt jongeren vaardigheden en zelfvertrouwen op te bouwen, wat bijdraagt aan de effectiviteit en motivatie van hun maatschappelijke inzet. Daarnaast versterken ontmoetingen buiten hun vertrouwde omgeving het vermogen om vanuit meerdere perspectieven te kijken, bijvoorbeeld door gesprekken aan te gaan met ouderen of nieuwkomers in Nederland. Volgens coaches en projectleiders binnen MDT zorgen de drie pijlers samen voor maatschappelijke verantwoordelijkheid én persoonlijke groei bij jongeren.

¹Worker et al., 2020; Kim & Morgül, 2017; Thoits & Hewitt, 2001

²Kim & Morgül, 2017

³Schnell & Hoof, 2012

⁴Kim & Morgül, 2017; Schnell & Hoof

HOOFDCONCLUSIES EN INZICHTEN UIT HET ONDERZOEK

De kernvraag van het MDT-onderzoek was hoe de pijler ‘iets doen’ wordt ingevuld door organisaties en jongeren en welke effecten deze heeft op jongeren. Het onderzoek toonde een aantal belangrijke inzichten:

BREDE INTERPRETATIE EN DIVERSITEIT AAN INVULLING

Belang dat activiteiten aansluiten bij behoeften/interesses van de jongeren en dat de jongeren zeggenschap hebben in deze keuze. Het aanbieden van verschillende activiteiten biedt flexibiliteit en geeft jongeren een beeld van wat ze allemaal kunnen doen voor een ander.

SAMENHANG TUSSEN BASISVAARDIGHEDEN EN IETS DOEN

De basis die jongeren nodig hebben om iets voor een ander te kunnen doen bevat een combinatie van een bepaalde mate van zelfvertrouwen (jezelf op waarde schatten en inzien dat je iets voor een ander kan betekenen), verantwoordelijkheid krijgen van anderen en diverse vaardigheden (zowel praktisch als sociaal). Dit heeft invloed op het element ‘bekwaamheid’

FLEXIBILITEIT VERHOOGT BETROKKENHEID

Jongeren willen inspraak en flexibiliteit in wat zij doen voor de samenleving. Voor de een betekent ‘iets doen’ het opruimen van een park; voor de ander, het opzetten van een maatjesproject. MDT-projecten kunnen jongeren helpen gemotiveerd te blijven door met hen een breed scala aan activiteiten aan te bieden die aansluiten bij hun interesses.

WAARDERING IS ESSENTIEEL

In de praktijk van MDT ervaren jongeren positieve effecten wanneer ze direct zichtbare impact hebben op anderen, maar ook negatieve effecten als er weinig waardering is. Een glimlach of een bedankje van een ander werkt motiverend en bevestigt voor jongeren de waarde van hun inzet.

ONTMOETINGEN STIMULEREN GEVOEL VAN IMPACT

Jongeren geven aan dat het zien van directe impact een fijne waardering is voor het werk dat ze doen. Het zien van de impact vindt eerder plaats als er ontmoetingen plaatsvinden tussen jongeren en degene voor wie zij iets doen.

BEWUSTZIJN CREËREN OVER MAATSCHAPPELIJKE IMPACT

Veel jongeren geven aan dat ze door MDT bewuster zijn geworden van hun invloed op de samenleving. Coaches spelen hierin een essentiële rol. Zij helpen jongeren bij het reflecteren op hun bijdrage en leggen uit hoe hun inzet effect heeft op anderen en de samenleving als geheel. Hierdoor voelen jongeren zich gesterkt om zich ook op langere termijn maatschappelijk te blijven inzetten.

AAN DE SLAG BINNEN JE EIGEN ORGANISATIE: HOE VERSTERK JE DE PIJLER?

Wil je de pijler ‘iets doen voor een ander en/of de samenleving’ versterken binnen je project? Er zijn verschillende manieren om de opgedane inzichten toe te passen:

- 1. Geef jongeren zeggenschap**
Laat jongeren zo veel mogelijk zelf bepalen wat en hoe zij iets doen voor een ander. Dit vergroot hun betrokkenheid en motiveert hen om ook in de toekomst maatschappelijk actief te blijven.
- 2. Bied verschillende activiteiten aan**
Diversiteit in activiteiten geeft jongeren een goed beeld van wat zij allemaal kunnen betekenen voor een ander. Door jongeren te laten kiezen, vergroot je hun betrokkenheid en vergemakkelijk je het vinden van iets dat echt bij hen past.
- 3. Koppel talentontwikkeling aan maatschappelijke inzet**
Laat jongeren gebruikmaken van hun talenten en ontwikkelpunten tijdens hun maatschappelijke activiteiten. Dit versterkt hun zelfvertrouwen en helpt hen om niet alleen hun vaardigheden te verbeteren, maar ook hun motivatie om betrokken te blijven.
- 4. Maak ruimte voor ontmoetingen**
Door ontmoetingen plaats te laten vinden tussen de jongeren en degenen voor wie zij iets doen, zorg je ervoor dat directe impact zichtbaar is. Vaak zorgt dit ook voor directe waardering. Dit versterkt een gevoel van eigenwaarde en motivatie.
- 5. Stuur op positieve ervaringen en zichtbare impact**
Zorg ervoor dat jongeren waardering ervaren voor wat zij doen. Dit kan zowel door hen direct contact te laten maken met de ontvanger, als door hun inzet zichtbaar te maken binnen de groep. Ook kun je bijvoorbeeld na afloop kort met jongeren reflecteren op de activiteit, om hen te helpen de waarde ervan te zien.
- 6. Vermijd de term "vrijwilligerswerk"**
Door termen zoals “iets doen voor een ander”, “social challenges” of “vrijwillige inzet” te gebruiken, sluit je beter aan bij de belevingswereld van jongeren.

MIDDELEN OM 'IETS DOEN' VOOR JONGEREN TE VERSTERKEN

Om als organisatie zelf aan de slag te gaan met 'iets doen', zijn verschillende middelen beschikbaar die ontwikkeld zijn binnen MDT. De middelen kun je bekijken, printen en direct inzetten.

AAN DE SLAG

Wat is het?

Een poster met een overzicht van de belangrijkste en toepasbare onderdelen van het onderzoek naar de pijler 'iets doen voor een ander en/of de samenleving'. De poster biedt inzichten over en inspiratie voor iets doen.

Instapniveau

Laag

Voor wie?

Organisatie, coach

WAT IS IETS DOEN EN WAT KAN HET WORDEN?

Wat is het?

Een hulpmiddel om het gesprek te openen over wat iemand doet voor een ander en wat de volgende stap kan zijn.

Instapniveau

Laag

Voor wie?

Coach, jongeren

INSPIRATIEPOSTER

Wat is het?

Een poster waarop jongeren kunnen schrijven wat 'iets doen' voor hen is. Op deze manier inspireren jongeren elkaar in wat ze zelf kunnen doen voor een ander en/of de samenleving.

Instapniveau

Laag

Voor wie?

Jongeren

Tip

Hang de poster op een toegankelijke plek, zoals in de wc, en zorg voor een pen erbij. Dit maakt het lezen en schrijven laagdrempelig.

WAARDERINGSKAARTEN

Wat is het?

Kaartjes die coaches en jongeren aan elkaar en zichzelf kunnen geven als blijk van waardering.

Instapniveau

Laag

Voor wie?

Coach, jongeren

WAT NEEM JIJ MEE?

Wat is het?

Vier vragenkaarten met de thema's talent, persoonlijke groei, impact en anderen ontmoeten. Deze kaarten helpen om gestructureerd terug te kijken op ervaringen van iets doen. Door deze reflectie ontdekken jongeren de betekenis van hun inzet en worden ze zich bewuster van hun rol in de samenleving.

Instapniveau

Laag

Voor wie?

Coach, jongeren

VERDIEPING

BEPAAAL JOUW KADERS

VOOR 'IETS DOEN'

Wat is het?

Een hulpmiddel om te bepalen wat iets doen voor jouw organisatie betekent of kan betekenen.

Instapniveau

Hoog

Voor wie?

Organisatie

VERDIEPING

VERMOGEN VAN

JONGEREN OM IETS

VOOR EEN ANDER

TE DOEN

Wat is het?

Een overzicht van drie elementen die bepalend zijn voor het vermogen van jongeren om iets voor een ander te doen (bereidwilligheid, bekwaamheid en beschikbaarheid). Deze verdieping biedt vragen om de drie elementen met jongeren te bespreken.

Instapniveau

Hoog

Voor wie?

Organisatie, coach

VERDIEPING

Vermogen van jongeren om iets te doen voor een ander

Waarom jongeren wel of niet in staat zijn iets voor een ander te doen, hangt volgens wetenschappelijk onderzoek sterk samen met drie elementen: **bereidwilligheid**, **bekwaamheid** en **beschikbaarheid**. Wanneer deze allemaal positief zijn, en voldoende worden ingespeeld, heb je het vermogen van een individu om impactgericht te doen toelichten.

Interessant! Wanneer jongeren een positieve ervaring hebben, zullen **bereidwilligheid** en **bekwaamheid** positief worden beïnvloed. Dit heeft dus weer een positief effect op de latere termijn.

Als NDT-organisatie kun je eenzijdige bevindingen weglaten en:

POSITIEVE ERVARING

1. Door jongeren een positieve ervaring te laten hebben dat 'iets doen' aan de motivatie en houding positiever worden.

VAARDIGHEDEN

2. Door eerst vaardigheden aan te leren, kun je ervoor zorgen dat jongeren een hoger zelfvertrouwen krijgen en zich bekwaam voelen.

BEREIDWILLIGHEID

Bereidwilligheid gaat over de wil om iets te doen voor een ander. Hieronder vallen:

- **MOTIVATIE**
- **HOUDING**
- **WAARDEN**

IN DE PRAKTIJK

Vragen die je kan stellen aan jongeren:

1. Wat motiveert jou om iets te doen voor een ander?
2. Wat maakt iets voor jou belangrijk voor jou?
3. Heb je je ooit eerder voor iemand of iets ingezet? Hoe was dat?

BEKWAAMHEID

Bekwaamheid gaat over het hebben van de juiste kennis en kunde. Hieronder vallen:

- **SELFFVERTROUWEN**
- **VAARDIGHEDEN**
- **CAPACITEITEN**

IN DE PRAKTIJK

Vragen die je kan stellen aan jongeren:

1. Wat zou je willen leren in dit gebied?
2. Heb je je ooit eerder voor iemand of iets ingezet? Met welke tools heb je taken en hoe ging dat?

BESCHIKBAARHEID

Beschikbaarheid gaat over de mogelijkheid van iemand om iets te doen.

- **UREN VRIJE TIJD PER WEEK**
- **OBJECTIEVE INDICATOREN VAN BESCHIKBARE TIJD (BEPORDELIJKE WERKTUJEN OF THUISITUATIE)**

IN DE PRAKTIJK

Vragen die je kan stellen aan jongeren:

1. Hoe zit jouw rooster eruit?
2. Hoeveel tijd heb je nog over?
3. Zijn er nog andere zaken waar we rekening mee kunnen houden?

NDT | Toolkit: Iets doen | Verdieping: Vermogen van jongeren om iets te doen voor een ander | 10

NDT | Toolkit: Iets doen | Verdieping: Vermogen van jongeren om iets te doen voor een ander | 10

